

agrupació excursionista atalaia

FEDERADOS A:

federación catalana de montaña
federación catalana de esquí
comité de exploraciones subterráneas de cataluña
asociación española de camping y caravana

CARRER ANSELM CLAVE, 3 - TELEFON 2931257 - VILANOVA I LA GELTRU

C I R C U L A R P E R A L S S O C I S

SETEMBRE DEL 1969

Construccions medievals defensives (5)

La Torre de Moja

No hi ha dubte que el nucli més poblat i en camins d'expansió de tot el terme d'Olèrdola, és el de Moja. La seva proximitat i bon enllaç amb Vilafranca del Penedès ha contribuït a aquesta recent i ràpida evolució. Possiblement per aquesta causa reivindica la capitalitat del terme —actualment radicada a La Plana Rodona— que extraoficialment creu ja haver aconseguit.

L'origen del nom d'aquesta població queda una mica confús. Hom intenta veure una relació amb "mola", pedra de moldre. Particularment creiem que l'arrel podria correspondre a la dels actuals mots "muga" i "molló", referents a fites indicatives de frontera o terme, i que tindrien l'origen en les llunyanes èpoques en què el penedès era límit de la Marca Hispànica.

El primer esment d'aquest lloc és de l'any 981, segons document de l'Arxiu de la Catedral de Barcelona, en el qual Ben-

zio, Argemiro i Juliana vénen a Guislama; no una terra en el terme de "Olèrdola i Moia" al lloc de la "Ruvira". Els altres documents que fan referència a aquest lloc provenen tots del Cartoral de Sant Cugat del Vallès, cenobi que durant un llarg espai de temps tingué dominicatura sobre aquest terme.

Després de la invasió d'Almançor, el qual destruí Barcelona i molts castells, entre ells els d'Olèrdola i Ribes, Galí, veguer de Sant Martí Sarroca, reconquerí Calders (Sant Vicenç) i Santa Oliva. Mentrestant, Adalbert conquerí el castell d'Albinyana. Quan Adalbert morí, a més de Moja, donà Albinyana a Sant Cugat. Els monjos aprofitaren l'avinantesa per quedar-se amb Calders i Santa Oliva, al·legant que dits llocs els havien estat donats pel príncep Ludovic quan va venir l'any 801 a Hispania. En un plet datat a l'any 1013 s'explica tot aquest procés.

A l'any 1009 Adalbert otorgà testament

per si moria en el curs de la incursió catalana a Còrdova de l'any següent. En aquest testament, entre altres llocs, s'esmenta la "turre" que en diuen "Moga", situada en el terme d'Olèrdola. En el mateix document veiem que tenia terres a Castellet i era amo del castell d'Albinyana. Entre els seus bens es compten diverses copes d'argent, un esclau i una sarraïna. Tanmateix morí en el curs de l'expedició a Còrdova. El seu pare Guiltard també havia mort en aquelles terres, empresonat per Almançor.

En morir Adalbert, les seves propietats foren ocupades pel seu germà Geribert, fet que ocasionà un llarg plet que veiem documentat en els anys 1010 al 1013, fins que Geribert acceptà la decisió comtal sobre el domini de Sant Cugat a Moja. En aquests documents veiem esmentat el nom de la "turrim" amb les següents grafies: "Mogia", "Moia", "Moya" i "Moiam".

A l'any 1098 el papa Urbà II confirma a l'abat Berenguer de Sant Cugat els bens i propietats del monestir, entre ells l'església de "s. Cucufatis de Moia". El nom possiblement és equivocacat, ja que a l'any 1120, en document expedit pel papa Calixte, diu: "s. Stephani de Moia". Aquesta capella, de construcció romànica, subsisteix anexa a l'actual església parroquial de Sant Jaume de Moja.

Com ja hem esmentat en altres ocasions en tractar del terme d'Olèrdola, a l'any 1108 es donaren franqueses als pobladors que anessin a habitar aquell lloc, despoblat arrel de la incursió musulmana de l'any anterior. El 1114 l'abat Rotllà de S. Cugat, dona a Bernardo Arnallí i a la seva muller Sicardia, els feus que el seu pare Arnallus havia tingut per aquell monestir, concedint-li la batllia de "Moia" i la "turre", que al mateix temps reconstruirà i defensarà.

L'any 1130 veiem esmentada la "villa de Moia" títol que se li dona per primera vegada. El 1136, l'abat Ermengol dona a Geraldo Bernardí i a la seva muller Elliardí, el lloc que en diuen "Moia". El 1187, l'abat Guillem de S. Cugat encomanà a

"Geraldum de Moia" la "fortitudinem", la qual tindrà al servei i potestat del monestir. El 1197, el mateix abat Guillem dona a "Iohanni Bertrandi de Moya", a "Bernardo de Moya" i a altres les parcel·lades de terra i arbres que en franc alou posseïa el monestir en la "quadra de Moia" en el terme del "castri Olerdula". A més del qualificatiu de "quadra" en el document s'esmenta repetidament la "villa de Moya".

El 1234 el rei Jaume confirma tots els castells i possessions del monestir de Sant Cugat, entre ells la "Dominicaturam de Modia, de Milione, de s. Digna de Vilafrancha".

Actualment, la torre de Moja es conserva en un relatiu bon estat. Es d'un diàmetre i robustesa superiors a la majoria de torres que persisteixen al Penedès. Es noten diversos additaments i afegits amb posterioritat. Queda encerclada per un conjunt d'edificis, habitats la majoria d'ells, des de l'interior d'un dels quals hi ha comunicació amb aquest vestigi fortificat de l'Edat Mitjana. A més de la capella romànica abans esmentada, també son notables en aquesta població algunes cases antigues amb portals d'arc rodó o finestrals gòtics.

V. C. V. - J. V. B.

Secretaría

Altas de Junio a Agosto de 1969

- 1162 Joan Andreu Ricart
- 1163 Xavier Conesa Ortiz
- 1164 Carlos Estrada Usieto
- 1165 M.ª Asunción Nolla Clavé
- 1166 Josep M.ª Soler Bou
- 1167 Jordi Gargallo Martí
- 1168 Joan Calvet Ráfols
- 1169 Rosa M.ª Figueras Montalvo
- 1170 Carmen Borrego Cayero

Campamento de Escalada en las «Penyes de Can Marcé»

El pasado 24 de julio salimos de nuestra ciudad a las 9 de la noche, un grupo que en Ribas se uniría al resto de la expedición. A las 3 de la madrugada estábamos todos refugiados en la Cova Negra donde tuvimos que pasar la noche a causa del mal tiempo.

A las 6 de la mañana nos levantamos y después de un buen desayuno emprendimos la marcha hacia las penyes de Can Marcé con intención de emplazar allí el campamento. Nuevamente la lluvia nos obliga a refugiarnos en una cueva al otro lado de la riera de Jafrà. Cerca de las 12 quedaba el campamento preparado.

Llegó la hora de la comida y tras ella unas buenas clases de teórica, empezando a continuación la limpieza de una nueva vía que estaba cubierta de enredaderas. Al atardecer se cenó y luego nos acostamos en espléndido vivac, pues dentro de la tienda hacía mucho calor.

A las siete de la mañana del día 26, después de un rápido y sabroso desayuno y tras preparar de nuevo el material, se

emprendió la escalada. Tras llegar toda la cordada de seis escaladores arriba, se descendió en un rappel a las 6 de la tarde. La nueva vía del Curset había sido vencida, quedando una entre las demás de estas modestas "primeras" conseguidas por el grupo "W. K. C."

Después de aprovisionarnos de agua y tomar un refresco en los "Valles Altos" (antigua masía de Can Lloses), se inició la cena, y tras ésta nos fuimos a dormir. Por la mañana del día 27 y tras haber desayunado se hicieron algunos rappel satisfactorios gracias a las enseñanzas del "Barbas", lecciones que todos los asistentes le agradecemos.

La Peña de Can Marcé tiene una altura total de 20 m. Se efectuó la escalada por sistema artificial y empleando la doble cuerda. Participaron en la misma: Alvar Archilla, Juan Chaparro, Carlos Estrada, Carlos Batuecas, Angel Vedo, Toni Chambó y Antoni Castelló.

SHERPA

Marxa Nocturna de la U. E. C. de Gracia

La nit del 5 al 6 del passat juliol s'efectuà la XXIII Marxa Nocturna d'Orientació organitzada per la U. E. C. delegació de Gracia. La nostra Entitat hi participà amb vuit equips. La cursa s'inicià en el poble de Viladecavalls (Vallès Occidental), passant seguidament pels controls del Pont

del F. C., can Boada de les Parentes, can Coll Cardús, Torrent del Llor, Fita del Torrent, Coll de Margarit, Pista del Turó, de la Garrumbina i Estació de Viladecavalls on finalitzava.

La classificació obtinguda pels equips de l'A. E. Atalaia es la següent.

Clas.	Dorsal	Equips	Punts
9	59	A. Llurba - J. Elies - R. Artigas	20
19	87	Marcel·lí F. - Margarida P. - A. Archilla	29
26	107	Ll. Daviu - A. Garcia - Joan de D. Garcia	34
30	106	J. Forgas - Marina M. - J. Serra	36
36	35	Anna M. ^a Ferrer - Montserrat C. - Jani F.	44
42	116	M. Prats - A. Penna - David V.	54
50	99	J. Planas - Roser M. - M. ^a Teresa M.	61
65	37	Pere F. - J. Chaparro - A. Vedo	104
Per entitats a l'Agrupació li correspongué el 4rt. lloc amb 90 punts.			

(Els articles reflexen només les opinions de llurs autors)

Noticiari

CRITIQUES

La revista d'excursionisme "Cordada" ha tingut la gentilesa de dedicar un dels seus habituals requadrets a la nostra circular, amb referència a unes omisions i algun reiterat detall que segons sembla la mateixa direcció del periòdic voldria veure superat, qüestions que comentarem ja fa algun temps.

Com a fidels seguidors que som d'aquella revista des del moment en que inicià la seva publicació, desitjarien que la direcció tingués a be interpretar les nostres crítiques amb un sentit positiu, sense cap intenció d'ofendre als qui des de tants anys actuen de portaveu de l'excursionisme català.

MASIES CONVERTIDES EN "BOITES"

El passat juliol, uns automòbils de matrícula estrangera inundaren Vilanova amb programes anunciant una "boite" anomenada "Las Ruinas" emplaçada en el terme de Canyelles. Al passar recentment per aquell lloc hem comprovat que es tracta de l'enrunada masia de can Rigol, situada al cim del pujolet del mateix nom, de 248 m. d'altura, que queda a ponent de la pujada de Canyelles.

Amb uns quants trossos de coberta d'uralita, quatre pegats mal garbats i una il·luminació "ad-hoc", ja teniu la "boite" a punt. Fa alguns anys, el mas d'en Liri, situat dins l'urbanització Valpineda, també fou transformat (i el canvi fou més radical) en una "boite" de nom amb regust oriental.

Ultimament hem vist manifestar opinions contràries a l'operació "Salvament de Masies" promocionat pel Centre Excursionista de Catalunya. Si l'oposició es fonamenta en un temor de que aquelles masies es transformin en "boites", centres d'urbanitzacions, etc. ens sembla que aquests prevencions estan infundades. Els promotors d'aquests gèneres d'explotació ja saben trobar per si mateixos els llocs

que els semblen més a propòsit del nostre litoral, zona de la qual, per altra part, no han rebut cap oferta al C. E. C.

UN FAR DE COSTES EN GARRAF

Fa alguns mesos vàrem llegir en el setmanari local que estava prevista la construcció d'alguns fars nous al litoral català, un d'ells en les immediacions de Vallcarca. Es probable que per tal d'abastar el màxim de visibilitat, el far en projecte s'emplaci al cim d'un dels turons costers pròxims a aquella localitat. Ens decantem per creure que la seva ubicació se situarà al cim de la Trinitat, de 179 m. d'altura, on és possible ascendir amb cotxe o altres mitjans mecànics. No descartem la possibilitat que aquest far s'edifiqués en el turó coster de màxima altura, el Castellot, de 241 m. d'altura, on també és fàcil l'accés des del caseriu de Ca l'Amell de la Muntanya.

PROJECTE DE NOVA CARRETERA

En la premsa barcelonina fa poc es publicà la notícia que és imminent l'inici dels treballs de construcció d'una desviació de la carretera costera C-246 per l'interior, des del quilòmetre 35 —prop de l'Aiguadolç de Sitges— fins al 41, immediat a Vilanoveta. La desviació passaria tocant els caserius d'Els Cars i Puigmoltó. Amb aquesta realització el trànsit per l'interior de la vila de Sitges quedaria descongestionat, i, naturalment, la comarca adquirirà un aspecte inèdit en aquella zona. De moment, recollim la notícia.

MEDALLES

En l'última circular del Centre Excursionista de Catalunya hem vist confirmada la concessió de medalla de bronze, per haver aconseguit menys de 765 punts, als equips de la nostra Entitat participants en el XI Rallye d'Alta Muntanya, compostos per X. Carrasco - Marcel·lí F. - E. Garriga, Ll. Daviu - R. Artigas - J. Martí, i Margarida P. - M.ª A. Baig - Blanca F.

Arxiu Cartogràfic

Mapes ingressats

MONTSENT DE PALLARS.— Mapa molt interessant des d'un punt de vista actualitzat per la recent promoció dels esports de neu en aquella zona centrada en la població de Llessú. Per a l'excursionista, en general, és un sector de gran atractiu, amb paratges de singular bellesa al llarg i encontorns dels rius Flamicell i Noguera Pallaresa, els quals limiten el mapa a l'Oest i Est, respectivament. Al Nord el limiten els estanys Salat, Morera i Gento, i la població de Baisca. Al Sud els poblats d'Oveix, Paüls, Pobellà, Montardit i Sort. Els cims més elevats són el Montsent i el Montorroio, els quals abasten quasi els 2.900 m. d'altitud.

GUADARRAMA.— Sector del Sistema Central o Serralada Carpetana que queda centrada en l'estació d'esports d'hivern situada en el port de Navacerrada, molt popular a tot Espanya pel conegut pas de carretera i la instal·lació de la torre de la T. V. Nacional. Dins la fulla hi ha els pics de Peñalara, cresta de Siete

Picos, Cabezas de Hierro, Fuenfria, etc., cims la majoria dels quals sobrepassen o s'apropen als 2.000 metres.

PUIGMAL.— Comprèn la serralada fronterera des del Puigmal al Pic de la Llosa. Per la part meridional queden dins la fulla els pobles de Planols, Ribes de Freser i Pardines. Aquest mapa és imprescindible per a realitzar excursions a les muntanyes de Núria, Pic de l'Infern, Estanys de Carança, Pic de Bastiments, Ull de Ter, Coma de Vaca i recorregut dels rius Freser i Ter fins a Ribes i Tegurà, respectivament.

COSTABONA.— Aquest mapa és continuació de l'anterior en la seva part oriental. Comprèn la serralada divisòria des del Pic de la Llosa fins a la Collada Fonda de Beget. Queden dins la fulla els llocs i poblacions de Roca Colom, Montfalgars, Coll d'Ares, Camprodon, Setcases i Vilallonga de Ter.

Els mapes-guides de l'Editorial Alpina són a escala 1:25.000.

ANECDOTES TALAIENQUES

Dormir a la palla

Hi hagué uns temps heroics en la nostra entitat en que no s'escatimaven els esforços per tal de realitzar excursions pirinenques en condicions econòmiques molt precàries. Els excursionistes sortien de Vilanova igualment com caragols, fent més volum la motxilla que portaven a sobre, que llur humanitat.

I, hem de reconèixer-ho, eren uns éssers esforçats que les noves generacions no han rellevat. Periòdicament, cada hivern, efectuaven una acampada social sobre la neu. En algunes ocasions, aquestes acampades es feien en el curs d'una travessia pirinenca.

En una d'aquestes ocasions decidiren

pernoctar prop d'una masia d'alta muntanya. La casa era habitada i decidiren anar a sol·licitar un xic de palla per posar sota el "terra" de les tendes per tal d'aconseguir quelcom més d'impermeabilitat contra la humitat i el fret.

El pagès de la masia en ésser-li demanada la palla, preguntà per què la volien i en enterar-sen exclamà: —Mireu si n'he vist de gent boja, però uns que vulguin dormir sobre la neu, sota un "toldo", això no ho havia vist mai.

I és que, com aquell pagès, per molt que es divulguin consignes televisives de "Viviu esportivament", aquest consell no és tan sols difícil de capir en el pensament d'un rústec pagès, sinó també en el dels joves actuals, víctimes d'un sistema de vida espiritualment aburgosat.

C. Sucamulla

Secció de Cultura

Coneguem l'idioma

Per A. Riòn

BONES VACANCES (No vacances) FELIÇ ESTIUEG (No veraneig)

Tots sabem la forma correcta i la que no ho és, dels mots que encapçal·len el nostre escrit, pero molt sovint, encara, caiem en l'error. Volem repetir-ho una vegada més: No hem de dir **vacacions** sinò **vacances**. **Veranejar** es un barbarisme com una casa, doncs és evident que parlant en català no direm que anem a passar el «**verano**». Si diem estiu direm, doncs, **estiuemar**, **estiuieg**, **estiuemant**.

Si per les vacances anem a la platja cal que no oblidem les **ulleres de sol** (no les gafes) i un **barret** (no sombrero) per tal de protegir el nostre cap dels rigors solars.

Si viatgem en tren recordem que aquell turista que va en el nostre compartiment és anglès (no inglés) o be xinès (no xino) o polonès (no polac) o mexicà (no mejicà). També potser que sigui un turista nacional.

Llavors potser serà basc, gallec, asturià, navarrès, murcià. (No vasc, gallego, navarro, murciano).

Ah! i quan escriviu una postal des d'Osca (Huesca) o bé d'Alacant (no Alicant) no us acomiadeu amb «saludos», ho podeu fer amb una afectuosa salutació.

Sorteig

En el sorteig corresponent al mes d'agost ha estat premiat el soci Antoni Ferrer Martí amb el llibre "Viatge per la Costa Catalana", autor Jordi Elias.

El soci premiat pot passar a recollir el llibre qualsevol dimarts o dijous de 8 a 10 del vespre; caduca als 60 dies del sorteig.

En cas de no ésser recollit, passarà a formar part de la nostra biblioteca.

CANIGÓ (Fracment)

Lo Canigó és una magnòlia immensa
que en un rebrot del Pirineu se bada;
per abelles té fades que la volten,
per papallons los cisnes i les àligues.
Formen son calzer escarides serres
que plateja l'hiver i l'estiu daura,
grandiós beire on beu o'rs l'estrella,

los aires rellentor, los núvols aigua.
Les boscúries de pins són sos bardissos,
los Estanyols ses gotes de rosada,
i és son pistil aqueix palau aurífic,
somni d'aloja que del cel devalla.

JACINT VERDAGUER

Excursions realitzades - Juny i Juliol

31 de Maig i 1 de Juny

Espeleologia a la Cova de la Merla.
Vocal: J. M.ª Franco. 2 assistents.

1 de Juny

Aplec a la Trinitat (Vallcarca)
Vocal: P. Ferré. 3 assistents.

1 de Juny

Espeleologia al "Avenc de la Creu".
Vocal: G. E. T. 2 assistents.

1 de Juny

Curset d'Arqueologia a Empúries i Ullastret.
Vocal: Hel·leni Marqués. 7 assistents

1 de Juny

Escalada a la paret de l'Atalaia.
Vocal: Joan Chaparro. 4 assistents.

4 i 5 de Juny

Cova de la Merla.
Vocal: S. Marrugat. 2 assistents.

5 de Juny

Prospecció al Montmell.
Vocal: Joan Ferrer. 4 assistents.

8 de Juny

Escalada al "Petit Pedraforca".
Vocal: Antoni Campillo. 7 assistents.

8 de Juny

Prospecció al Montmell.
Vocal: G. E. T. 4 assistents.

8 de Juny

Travessa al Garraf.
Vocal: Domingo Vedo. 5 assistents.

8 de Juny

Vilanova - St. Miquel d'Olèrdola.
Vocal: Ll. Daviu. 3 assistents

14 i 15 de Juny

Escalada a la Paret de l'Atalaia.
Vocal: Joan Chaparro. 5 assistents.

15 de Juny

Avenc del Vallaric
Vocal: J. M.ª Franco. 2 assistents.

21 i 22 de Juny

Prospecció a Querol.
Vocal: G. E. T. 4 assistents

22 de Juny

Avenc del Floresso (Roda de Berà).
Vocal: Antoni Castelló. 3 assistents.

21, 22, 23 i 24 de Juny

Rallye de Muntanya de 1969 (Vall Ferrera).
Vocal: Marcel·lí Ferrer. 19 assistents.

21, 22, 23 i 24 de Juny

Cova del Manel i Travessa St. Llorenç del Munt.
Vocal: S. Marrugat. 5 assistents.

21, 22, 23 i 24 de Juny

Refugi Sant Jordi.
Vocal: Josep Julià. 2 assistents.

23 i 24 de Juny

Espeleologia a Roda de Berà.
Vocal: Joan Ferrer. 4 assistents.

28 i 29 de Juny

"Avenc D'Artagnan" (La Riba).
Vocal: Domingo Vedo. 3 assistents.

29 i 30 de Juny

Escalada a La Riba.
Vocal: Joan Chaparro. 2 assistents.

12 i 13 de Juliol

Avenc del Escarrà (Olesa de Bonesvalls).
Vocal: Albert Bayo. 9 assistents.

17, 18, 19 i 20 de Juliol

Refugi Baldrich (Nevà).
Vocal: Hel·leni Marqués. 2 assistents.

18 de Juliol

Avenc del Vallaric.
Vocal: G. E. T. 5 assistents.

24, 25, 26 i 27 de Juliol

Campament d'Escalada a Can Mercè de la Penya.
Vocal: Alvar Archilla. 5 assistents.

Próximas excursiones de más interés

Del 21 al 28 de Septiembre

EXCURSION DE ALTA MONTAÑA

Panticosa - Vignemale - Ordesa - Mont Perdut - (PIRINEO)

Días 4 y 5 de Octubre

«CAMPAMENT-APLEC DE TARDOR»

Ermita de Nuestra Señora de Lourdes

Día 26 de Octubre

**PARTICIPACION EN LA XXIV MARCHA EXCURSIONISTA DE
ORIENTACION POR MONTAÑA**

Día 16 de Noviembre

PARTICIPACION EN LA MARCHA PER ACIMUDES

XXIII Trofeo «E. Ribas Virgili»

Información en el local social

Vidrios y Cristales

J. CUELLAR

ACRISTALAMIENTO DE OBRAS

INSTALACION DE ESCAPARATES Y VITRINAS

VENTANAS PRACTICABLES DE ALUMINIO

PRESUPUESTO SIN COMPROMISO

San Gervasio, 10 - Tel. 293 13 90 - Villanueva y Geltrú

President: Antoni Llurba, Secretari: Xavier Salleras Direcció Circular: Xavier Capdet.

T. G. Vilaseca - Villanueva y Geltrú